

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Telefoon 14 0342
Fax (0342) 495 376
E-mail info@barneveld.nl
Internet www.barneveld.nl

**Raadsfractie van Lokaal Belang
Gemeente Barneveld**

Geachte fractieleden,

Datum:
25 januari 2019

Ons kenmerk:
1099718

Behandeld door:
V. Brus

Doorkiesnummer:
(0342) 495 813

email:
v.brus@barneveld.nl

Op 21 januari 2019 heeft uw fractie schriftelijke vragen gesteld met betrekking tot het proces om te komen tot een structuurvisie windenergie en in het bijzonder de notitie reikwijdte en detailniveau. Deze vragen zijn gesteld op grond van artikel 42 van de Organisatieverordening van de gemeenteraad. In deze brief beantwoorden wij deze vragen. U geeft een inleiding bij uw vragen. Omdat in deze inleiding onjuistheden staan hechten wij eraan ook op die inleiding te reageren.

Wij merken op de eerste plaats op dat het door u genoemde onderzoek van F. van den Berg (uit 2006) mede ten grondslag heeft gelegen aan de huidige geluidsnormen voor windturbines (zoals vastgelegd in het Activiteitenbesluit). Met andere woorden, er is in de geldende norm al rekening gehouden met de bevindingen van F. van den Berg in `in onderzoek uit 2006. Voor meer informatie verwijzen wij naar de brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over laagfrequent geluid en windturbines (33 612 Structuurvisie Windenergie op land, nr. 22, 31 maart 2014). Verder is in de geldende geluidsnormen ook rekening gehouden met het type geluid en hoe dat door mensen ervaren wordt. Omdat het geluid van windturbines door mensen als hinderlijker wordt ervaren dan b.v. wegverkeerslawaaï is ook een specifieke geluidsnorm vastgesteld. Tot slot merken wij op dat windturbines niet de enige bron van laagfrequent geluid zijn. Ook het wegverkeer, treinen en de industrie veroorzaken laagfrequent geluid. Het verdient dan ook aanbeveling om uitlatingen over geluidshinder altijd in de juiste context te plaatsen, waarbij de totale geluidsdruk op een gebied in ogenschouw wordt genomen en alle relevante geluidsbronnen cumulatief beoordeeld worden. Een structuurvisie ziet op de hoofdlijnen van ruimtelijk beleid en het onderzoek dat zal worden uitgevoerd op basis van de notitie reikwijdte en detailniveau is dan ook afgestemd op dat abstractie-niveau. Daarom is het ook zo belangrijk om nader onderzoek te doen bij een concreet initiatief, waarbij onder meer de geluidssituatie in een bepaald gebied concreet in beeld wordt gebracht.

Uw stelling dat windturbines zondermeer (in uw woorden) "heel veel overlast veroorzaken" is door u niet met feiten onderbouwd. Datzelfde geldt voor uw conclusie dat geluid en slagschaduw zullen leiden tot schade aan de gezondheid van onze inwoners. Daar komt bij dat het RIVM-rapport, waaraan ook een deel van de indieners van zienswijzen refereert, juist aangeeft dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat windturbines tot gezondheidsschade leiden. Dit bevestigt voor ons dan ook dat het bijzonder zinvol is om de onderzoeken zoals verwoord in de notitie reikwijdte en detailniveau uit te voeren zodat voor alle raadsleden inzicht in de feiten kan worden gecreëerd en op grond daarvan een onderbouwde beleidskeuze kan worden gemaakt.

Ook uw stelling met betrekking tot het m.e.r dat wordt uitgevoerd in het kader van de structuurvisie en de rol van dat onderzoek bij een concreet initiatief mist feitelijk grondslag. Het MER dat wordt opgesteld op grond van de notitie reikwijdte en detailniveau

betreft een onderzoek op hoofdlijnen en is een middel om tot beleid te komen op het niveau van een structuurvisie. Het nu op te stellen MER is dan ook niet toepasbaar als onderbouwing voor een concreet initiatief. Dat is ook logisch aangezien we het concrete initiatief nog helemaal niet kennen en we dus geen enkele informatie hebben over onder meer de precieze locatie, het type turbine en de hoogte van die turbine. Uw stelling dat in de praktijk van vele jaren is gebleken dat de wettelijke normen omwonenden onvoldoende beschermd wordt door u niet onderbouwd en er is ook geen enkele aanleiding om aan te nemen dat uw stelling juist is. Wat betreft de werking van de structuurvisie in een procedure bij de bestuursrechter verwijzen wij u naar ons antwoord op uw derde vraag.

Blad 2

Ook de link die u legt tussen een gemeentelijke structuurvisie, de positie van een initiatiefnemer wiens verzoek door de raad is afgewezen en de provinciale bevoegdheid om een inpassingsplan vast te stellen is onjuist. De bevoegdheid van de provincie om inpassingsplannen vast te stellen staat juist geheel los van het beleid van een gemeente en de wil van een gemeenteraad. De provincie heeft een geheel eigen bevoegdheid die zij kan toepassen wanneer zij iets van provinciaal belang acht. Uit onze contacten met de provincie Gelderland komt naar dat de provincie zich terughoudend zal opstellen ten aanzien van het inzetten van haar eigen bevoegdheden wanneer een gemeente zich zelf actief inzet om de doelen voor de energietransitie te bereiken.

Ook wijzen wij u er op dat het onjuist is dat uit een structuurvisie zal blijken dat een locatie zondermeer zal voldoen aan de vereisten van een goede ruimtelijke ordening. Zoals hiervoor reeds aangegeven is voor een concreet initiatief locatie specifiek onderzoek nodig op een geheel ander detailniveau dan het onderzoek dat wordt uitgevoerd voor de structuurvisie. Wij zijn er van overtuigd dat we juist op een dossier als de energietransitie als gemeente zelf de regie moeten voeren en resultaten moeten boeken.

Tot slot wijzen wij er op dat een MER enkel beleidsneutrale informatie geeft. Deze informatie is in dit traject enerzijds bedoeld om de raad informatie te bieden over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor windenergie in onze gemeente. Anderzijds is het MER bedoeld om de raad inzicht te geven in de potentiële gevolgen van de door haar overwogen beleidskeuzes. Het MER biedt de informatie die nodig is voor het voeren van een goed debat over dit belangrijke thema en het staat iedere raadsfractie uiteraard geheel vrij om daarin haar eigen standpunt in te nemen ten aanzien van het thema als geheel, dan wel specifieke delen van onze gemeente in het bijzonder. Wij streven ernaar de raad de juiste handvatten te bieden om een goede afweging van belangen te maken.

Vraag 1

In Bijlage XIII lezen wij dat als uitgangspunt voor de afstand tot woningen in het buitengebied 140 – 240 meter en 280 – 600 meter bij meer dichte bebouwing. Lokaal Belang schrikt van deze zeer korte afstanden. (In het omringende buitenland mogen ze niet zo kort op woningen staan en gelden afstanden van 800-1000 m.) 1 Want de megawindturbines veroorzaken kilometers ver overlast (Zie hiervoor de vele websites van gedupeerden en het rapport van dr. F. van den Berg2)

- a. Kan het college uitleggen waarom de ruim 35.000 mensen die in ons dichtbevolkte buitengebied veel meer overlast moeten accepteren dan de mensen die in de kernen wonen? Zijn zij tweederangs burgers? Bent u bereid dit verschil te laten vervallen en op z'n minst een afstand van 4 x de ashoogte (dit is tevens het uitgangspunt van de provincie) aan te houden? Zo nee, waarom niet?
- b. Als er straks op meerdere plekken windturbines staan zullen heel wat mensen in de gemeente Barneveld 's nachts wakker liggen. Vindt het college dat onze inwoners die overlast maar moeten accepteren?

Antwoord 1

Met betrekking tot punt a het volgende. Het uitgangspunt voor de afstand bij woningen in het buitengebied is geen 140-240 en 280-600 meter. Het uitgangspunt is een afstand van 4 x de ashoogte. Dit sluit aan bij de voorkeur die u zelf uitspreekt. In de NRD (pagina 1 van bijlage 1) staat hierover het volgende:

Een algemene vuistregel is dat een moderne windturbine op een afstand van een geluidgevoelig object vanaf circa 4 maal de ashoogte van de windturbine geen kritieke hoeveelheid geluidbelasting veroorzaakt. In de praktijk varieert deze afstand, naar gelang de omstandigheden (denk aan verschillen in het type turbine en verschillen in geluidabsorptie (bos, grasland of water) en het windklimaat). Bij een windturbine met een ashoogte van 120 meter bedraagt 4 maal de ashoogte 480 meter, bij een windturbine met een ashoogte van 150 meter is dat 600 meter.

Blad 3

De afstand van 280 meter wordt gehanteerd voor kleinere turbines (de zogenaamde buurtmolens), namelijk 4 x een ashoogte van 70 meter. Naast deze afstanden van 4x ashoogte voor de 3 verschillende turbinecategorieën, is het begrip molenaarswoning van belang. Daarover is in de NRD (pagina 2, bijlage 4) het volgende opgenomen:

Molenaarswoningen of bedrijfswoningen zijn woningen die onderdeel uitmaken van een windenergieproject en daarmee bij de 'inrichting' horen. Voor deze woningen geldt dat ze bij het windpark horen, zoals een boerderijwoning hoort bij de boerderij. De normen voor geluid (en slagschaduw) gelden niet voor deze molenaarswoningen. Wel zijn aan het aanmerken van molenaarswoningen of bedrijfswoningen regels verbonden. Op grond van de wet en de jurisprudentie dient er tussen woning en inrichting (het windpark) een onderling technische, organisatorische of functionele binding te bestaan en dienen woning en inrichting in elkaars onmiddellijke nabijheid te zijn gelegen. Voor verschillende delen van de gemeente geldt dat de woningdichtheid vrij laag is. Wanneer binnen deze gebieden één of een aantal woningen als molenaarswoningen (ook wel 'woningen in de sfeer van de inrichting') worden aangemerkt, ontstaat er mogelijk meer ruimte voor de plaatsing van windenergie. Vandaar dat het belangrijk is om ook het beeld te geven van de mogelijkheden voor windenergie wanneer uitgegaan wordt van molenaarswoningen, te meer omdat in Nederland voor vrijwel elk windenergieproject één of meerdere molenaarswoningen in de directe omgeving van de windturbines zijn gelegen. Of sprake is of kan zijn van molenaarswoningen zal op het niveau van een concreet project moeten worden bepaald, waarbij aan eerder genoemde regels voldaan moet worden (technische, organisatorische of functionele binding en gelegen in onmiddellijke nabijheid van windpark). Instemming van eigenaren van woningen om deze tot de sfeer van de inrichting van de windturbines te betrekken is verplicht en voor deze verkenning niet geïnventariseerd. Woningeigenaren van woningen die tot de sfeer van de inrichting behoren krijgen een taak, zoals bijvoorbeeld visueel toezicht op de turbines en de sleutel om toegang te krijgen tot de turbines, waarvoor ze een vergoeding ontvangen.

Het gaat in deze fase van het proces niet om een minimale afstand te benoemen tussen woningen en turbines, maar om slechts de potentieel geschikte locaties voor windenergie in de gemeente op te sporen. De afstanden van 240, 300 en 140 meter voor verspreid liggende woningen voor respectievelijk een turbine met een ashoogte van 120, 150 en 70 meter zijn de afstanden die worden aangehouden tot deze zogenaamde molenaarswoningen. Uw stelling dat wij in dit onderzoek onderscheid zouden maken tussen inwoners van het buitengebied en inwoners van de kernen is dan ook onjuist.

Ten aanzien van punt b het volgende. Uiteraard vinden wij dat de raad de belangen van onze inwoners goed moet afwegen en dat overlast zoveel als mogelijk voorkomen moet worden. Om dat te kunnen doen zullen we echter eerst onderzoek moeten doen.

Dat is op de eerste plaats het onderzoek op hoofdlijnen voor de structuurvisie wind-energie. Indien de raad inderdaad een structuurvisie vaststelt en daarin ruimte biedt voor windenergie, dan zal ook op locatieniveau onderzocht moeten worden of het plaatsen van windturbines ook echt uitvoerbaar is binnen de wettelijke en de door de raad gestelde kaders.

Vraag 2

Volgens een advies van Amice advocaten uit 2013, pg 14 nota zienswijzen en informatie van Rijksoverheid kan maatwerk word toegepast met een beroep op bijz. lokale omstandigheden. Uit het advies van Amice advocaten begrijpen wij dat hierbij bijvoorbeeld kan worden gedacht aan een situatie dat er zeer weinig omgevingsgeluid is en de windturbines daardoor te verstorend zijn (<http://nlvow.nl/maatwerk/> ; motie 'M 2013 10' van PvdA gemeente Hollandse Kroon met als bijlage het advies van amice advocaten).

Wij stellen onderstaande vragen omdat de wettelijke normen 41 dB L_{night} en 47 dB L_{den} jaargemiddelden zijn, zodat de windturbines als zij draaien éxtra lawaai mogen maken. Hierdoor en doordat fabrikanten vaak een te gunstige voorstelling van zaken geven, staan in Nederland windturbines vaak veel te dicht op woningen en veroorzaken ernstige overlast. De wérkelijke geluidsoverlast wordt niet gemeten en kan ook heel moeilijk door omwonenden en overheid worden gecontroleerd. Lokaal Belang vindt dit zeer onwenselijk. Met een eenvoudige transparante dB norm zijn omwonenden voor de handhaving niet afhankelijk van de informatie van de windturbine exploitant en de bereidheid van de overheid om te handhaven. Zij kunnen dan zelf het geluid meten en naar de rechter stappen.

- a. Is het college bereid om met een beroep op "bijz. lokale omstandigheden" een simpele transparante geluidsnorm toe te passen, bijv. max 45 dB overdag tot 23:00 en te zorgen dat de turbines 's nachts stil staan, althans dat voor de nacht een dB grenswaarde geldt gelijk aan het achtergrondgeluidniveau zonder windturbine? Zo nee, waarom niet?
- b. Is het college bereid dit tot uitgangspunt in de M.E.R. te nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Zoals ook besproken in het overleg met de Commissie MER, waarbij vertegenwoordigers van alle raadsfracties aanwezig waren, is het in theorie inderdaad zo dat de geluidsbelasting op enig moment hoger kan zijn dan 47 dB als gevolg van het feit dat er wordt gewerkt met een jaargemiddelde. In dat overleg is het volgende voorbeeld gebruikt: stel de windturbine staat 50% van de tijd stil, dan betekent dit dat deze de andere 50% van de tijd twee maal zoveel geluid mag produceren. Dat betekent een toename van de geluidsbelasting van 3dB. Zoals de geluidsexpert van de Commissie MER tijdens dat overleg heeft toegelicht is een verschil van 3dB niet waarneembaar door het menselijk oor. Het hanteren van een jaargemiddelde betekent dus inderdaad dat er in theorie op enig moment een hogere geluidsbelasting zou kunnen zijn, maar de stelling dat dit zonder meer zal leiden tot ernstige overlast valt niet objectief te onderbouwen. Ook uw stelling dat bij het toepassen van een andere geluidsnorm inwoners zelf naar de rechter kunnen stappen is onjuist. Indien een inwoner stelt geluidsoverlast te hebben, dan kan hij of zij een verzoek om handhaving indienen. Uiteraard zullen wij het toezicht en de handhaving adequaat inrichten. Het is dan het bevoegde gezag dat verantwoordelijk is voor het verzamelen van de feiten om te constateren of er al dan niet sprake is van een overschrijding van de norm. Indien een reactie op dat verzoek om handhaving uitblijft of indien er voor gekozen wordt niet handhavend op te treden, dan kan een belanghebbende daartegen bezwaar maken en daarop volgend beroep instellen bij de bestuursrechter.

De wettelijke geluidsnorm zal bij een concreet initiatief minimaal gehaald moeten worden. Dit betekent overigens niet dat er geen goede redenen kunnen zijn om in voorkomende gevallen als raad specifiek beleid te voeren en met een afwijkende (strenger dan de wettelijke) geluidsnorm te werken. Dit hangt af van de specifieke omstandigheden op een specifieke locatie. Of dit aan de orde is, kunnen wij in deze fase van het proces echter nog helemaal niet zeggen. Wij hebben op dit moment geen enkele aanleiding om aan te nemen dat er een noodzaak is om de eis op te leggen dat de windturbines 's nachts stil moeten staan, los van het feit dat windturbines dan niet economisch exploitabel zijn. Ook hebben wij geen enkele aanleiding om aan te nemen dat de huidige wettelijke geluidsnorm (zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit) ontoereikend is om een goed woon- en leefklimaat te garanderen voor omwonenden. Het MER maakt objectief inzichtelijk met welke potentiële gevolgen rekening gehouden moet worden bij het plaatsen van windmolens in onze gemeente. Het is vervolgens aan de raad om op basis van die informatie belangen af te wegen en (al dan niet locatie-specifiek) randvoorwaarden (b.v. op het gebied van geluid) vast te stellen. Wij zullen uw voorstellen dan ook niet meenemen in de m.e.r..

Vraag 3

Volgens onze informatie, kan de gemeenteraad, als er geen structuurvisie is, in het kader van een bestemmingsplan procedure een windturbine initiatief in de volle breedte beoordelen en daarin alle aspecten meenemen die de gemeenteraad op dat moment en in dat kader belangrijk vindt, zoals bijvoorbeeld draagvlak of een voor die locatie aangepaste geluidsnorm? Kunt u dit bevestigen?

Antwoord 3

De gemeenteraad heeft een grote mate van beleidsvrijheid bij het opstellen van een bestemmingsplan. Zoals iedere bevoegdheid van de raad is ook de bevoegdheid om bestemmingsplannen vast te stellen doelgebonden. Dat doel is een goede ruimtelijke ordening. Dit betekent dat ook in de situatie dat er geen structuurvisie wordt opgesteld, de raad enkel ruimtelijke overwegingen ten grondslag mag leggen aan haar besluit inzake het verlenen van medewerking dan wel het afwijzen van een verzoek om bestemmingsplanherziening. Door een structuurvisie op te stellen geeft de raad bewust en weloverwogen richting aan haar toekomstige keuzes. Het gestarte (en door de raad geaccordeerde) traject om te komen tot de structuurvisie windenergie levert onder meer (middels het MER) de informatie op die nodig is om beleidskeuzes te kunnen maken. Het geeft op hoofdlijnen inzicht in de mogelijkheden voor windenergie in onze gemeente en in de potentiële gevolgen van het plaatsen van windturbines. Het gestarte traject maakt potentiële locaties onderling vergelijkbaar zodat de raad onderbouwd beleidskeuzes kan maken en die ook goed kan uitleggen. Dit in tegenstelling tot de situatie dat er geen structuurvisie is, waarbij de raad niet kan onderbouwen of de locatie waar het verzoek op ziet ook echt een goede locatie is ten opzichte van andere mogelijke locaties in de gemeente.

Zoals eerder reeds aangegeven is het opstellen van beleid (in de vorm van een structuurvisie) een weloverwogen vorm van zelfbinding. De raad maakt voor eenieder inzichtelijk wat haar doelen zijn en hoe ze die wil bereiken. De raad kadert daarmee haar eigen beleidsvrijheid doelbewust in. Hoe gedetailleerder de structuurvisie is, hoe meer sturing deze geeft aan toekomstige keuzes. Een globalere structuurvisie geeft minder sturing maar geeft ook weer minder duidelijkheid. Op dat punt zal dus een balans moeten worden gevonden en moet de raad voor zichzelf bepalen welk kader zij zichzelf wil geven. Uiteraard maakt de raad daarbij ook een afweging ten aanzien van bestaande structuurvisies en andere bestaande beleidsdocumenten, zoals gebiedsvisies zonder de status van structuurvisie. Het is aan de raad om te bepalen of zij de beleidslijn uit een bestaand document wil voortzetten of dat zij deze wenst te wijzigen.

Aangezien de structuurvisie nog opgesteld moet worden is op dit moment niet bekend voor welke aspecten deze kaders zal bevatten en hoe gedetailleerd of globaal die kaders zullen zijn. Voor meer gedetailleerde informatie over de werking van een structuurvisie verwijzen wij naar de memo van de heer Lam van Hekkelman Advocaten welke wij als bijlage hebben bijgevoegd. Het is dus zeker zo dat wanneer een raad zichzelf geen kaders meegeeft in de vorm van een structuurvisie, zij haar beleidsvrijheid ook niet inperkt. Dat staat echter haaks op de besluiten die de raad tot nu toe genomen heeft. Immers, in de energievisie heeft de raad gekozen voor een energiemix waar windenergie deel vanuit maakt. In de huidige windvisie heeft de raad aangegeven dat bepaalde delen van onze gemeente mogelijk geschikt zijn voor windenergie. In het raadsbesluit van december 2017 heeft de raad aangegeven graag een verdiepingsslag te willen op de windvisie in de vorm van een structuurvisie, zodat onder meer potentiële alternatieven tegen elkaar afgezet kunnen worden en er keuzes kunnen worden gemaakt. Kiest de raad ervoor locaties aan te wijzen, dan zullen wij ons gaan inzetten voor de realisering van dat beleid. Kiest de raad ervoor om op bepaalde locaties de komst van windenergie uit te sluiten, dan zullen wij eventuele verzoeken op basis van die keuze afhandelen.

Met vriendelijke groet,

H.F.B. van Steden
Secretaris

dr. J.W.A. van Dijk
burgemeester